



Debreceni Ítéltábla

Bf.II.187/2021/14.sz.

A Debreceni Ítéltábla mint másodfokú bíróság Debrecenben, a 2021. június 14. napján megtartott tanácsülésen meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az előnyért hivatali helyzetével egyébként visszaélve, üzletszerűen, folytatólagosan elkövetett hivatali vesztegetés elfogadása büntette és más bűncselekmény miatt ellen indított büntetőügyben a Debreceni Törvényszék 2021. február 12 napján kihirdetett 24.B.143/2020/40. számú ítéletét megváltoztatta.

.... I. r. vádlott esetében mellőzi az atomenergia alkalmazási körébe tartozó foglalkozástól eltiltást,

II. r. vádlottal szemben 200 (kettőszáz) napi tétel pénzbüntetést is kiszab, melynek egy napi tételét 1000 (egyezer) forintban állapítja meg. Az így kiszabott 200 000 (kettőszázezer) forint pénzbüntetést meg nem fizetése esetén napi tételenként egy-egy nap fogházban végrehajtandó szabadságvesztésre kell átváltoztatni. A felfüggesztett szabadságvesztés végrehajtása esetén a pénzbüntetés helyébe lépő szabadságvesztés végrehajtási fokozata börtön.

III. r. vádlottal szemben 300 napi tétel pénzbüntetést is kiszab, melynek egy napi tételét 1000 (egyezer) forintban állapítja meg. Az így kiszabott 300 000 (háromszázezer) forint pénzbüntetést meg nem fizetése esetén napi tételenként egy-egy-nap fogházban végrehajtandó szabadságvesztésre kell átváltoztatni. A felfüggesztett szabadságvesztés végrehajtása esetén a pénzbüntetés helyébe lépő szabadságvesztés végrehajtási fokozata börtön.

IV. r. vádlottal szemben alkalmazott előzetes mentesítést mellőzi.

A Debreceni Törvényszék Gazdasági Hivatalánál Bj. 3200-I/165/2020. számon 1-11. sorszám alatt bevételezett 3 db naptár, 1 db felírókönyv, 27 db. feljegyzések lefoglalásának megszüntetése mellett azok iratok részeként történő kezelését rendeli el.

Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

A másodfokú ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

[1] A Debreceni Törvényszék a rendelkező részben írt ítéletével az I. r. vádlottat bűnösnek mondta ki 3 rb. hivatali vesztegetés elfogadásának büntetében, melyet folytatólagosan követett el [Btk. 294.§ (1) bekezdés, (3) bekezdés a) pont, ac) alpont, b) pont] és ezért őt halmazati büntetésül öt év szabadságvesztés büntetésre, öt év atomenergia alkalmazási körébe tartozó foglalkozástól eltiltásra és öt év közügyektől eltiltásra ítélte.

[2] II. r., III. r. és IV. r. vádlottakat bűnösnek mondta ki hivatali vesztegetés büntetében, melyet folytatólagosan követtek el [Btk. 293. § (1) bekezdés, (2) bekezdés] Ezért a bíróság II. r. vádlottat kettő év szabadságvesztésre büntetésre ítélte, melynek végrehajtását három év próbaidőre felfüggesztette. III. r. vádlottat egy év tíz hónap szabadságvesztés büntetésre ítélte, melynek végrehajtását három év próbaidőre függesztette fel. IV. r. vádlottat egy év két hónap szabadságvesztés büntetésre ítélte, melynek végrehajtását két év próbaidőre felfüggesztette, IV. r. vádlott előzetes mentesítésben részesítése mellett.

[3] Rendelkezett az I. r. vádlott esetében a kiszabott szabadságvesztés büntetésből, II. r., III. r. és IV. r. vádlottak esetében a kiszabott szabadságvesztés utólagos végrehajtása esetére a vádlottak feltételes szabadságra bocsáthatóságának legkorábbi időpontjáról, az előzetes fogvatartás beszámításáról, és az I. r. vádlott vagyonának terhére egymillió hetvenkettőezer forint erejéig vagyonekぼzás elrendeléséről.

[4] Az elsőfokú ítélet ellen az ügyész az I. r., II. r., III. r. és IV. r. vádlottak terhére, súlyosítás végett jelentett be fellebbezést. I. r. vádlott vonatkozásában halmazati büntetésként magasabb tartamú börtön fokozatú szabadságvesztés kiszabása és ennek megfelelően a közügyektől eltiltás és a foglalkozástól eltiltás magasabb tartamban történő megállapítása végett, II. r. vádlott, III. r. és IV. r. vádlottak tekintetében a szabadságvesztés magasabb tartamban megállapítása, a szabadságvesztés felfüggesztés mellőzése érdekében, II.r., III.r. és IV. r. vádlottaknak az atomenergia alkalmazási körbe tartozó szakértői foglalkozástól eltiltása érdekében, III. r. és IV. r. vádlottak tekintetében pénzbüntetés kiszabása, továbbá IV. r. vádlott vonatkozásában az előzetes mentesítésre vonatkozó rendelkezés mellőzése végett.

[5] Az ügyészi fellebbezés indokai szerint I. r. vádlottra kiszabott öt év szabadságvesztés büntetés csupán 1 rendbeli hivatali vesztegetés elfogadásának büntette miatt kiszabható szabadságvesztés középértékének felel meg, és nincs tekintettel a halmazati szabályok szerinti felemelt büntetési tétel középértékére.

[6] Ugyancsak hiányolja az ügyészi fellebbezés, hogy a törvényszék nem adta indokát annak, hogy II.,III. r. és IV. r. vádlottak által elkövetett 1 évtől 5 évig terjedő szabadságvesztéssel büntethető bűncselekmény esetén kiszabható három év középértéktől miért jóval alacsonyabb mértékben állapította meg velük szemben a szabadságvesztés időtartamát. A kiszabott szabadságvesztés büntetések tartama sem a speciális, sem a generális prevenciók célok elérésére nem alkalmas.

[7] I. és II. r. vádlott a nyomozás és a tárgyalás során is tagadták a terhükre rótt bűncselekmények elkövetését, a befizetések, átutalások jogcímét baráti segítségként határozták meg, így részükről az elsőfokú bíróság álláspontjával ellentétben sem részbeni ténybeli beismerés, sem megbánó magatartás nem volt, így azt enyhítő körülményként sem lehetett volna értékelni. Tévesen értékelte viszont a bíróság súlyosító körülményként a korrupciós bűncselekmények országos szintű elszaporodottságát, ugyanis ez büntetőjogi relevanciával bíró adatokkal nem alátámasztott. A IV. r. vádlott által tett alapítványi befizetés pedig nem tekinthető a korrupciós bűncselekmény kapcsán „juttatott előny megtérítéseként”.

[8] Az ügyészi indítvány szerint II. r., III. r. és IV. r. vádlottak esetében az atomenergia alkalmazási körbe tartozó szakértői foglalkozástól eltiltás nem mellőzhető a személyi körülményekre tekintettel, hiszen az elkövetett bűncselekmény összefüggött szakértői mivoltukkal illetve munkájukkal.

[9] I. r. vádlott és védője elsősorban felmentés, másodsorban eltérő jogi minősítés, míg harmadsorban enyhítés és előzetes mentesítés végett jelentettek be fellebbezést. I. r. vádlott védője a felmentésre irányuló indítványát azzal indokolta, hogy a szakértői lista ismert volt minden engedélyes előtt, és az engedélyesek választották ki az eljárásban a szakértőt. A szakértők támogatása önkéntes volt, és nem a hivatali működés volt a kerete. Az előny társadalomra veszélyesség hiánya miatt nem minősül jogtalannak, ha nem az előnyt elfogadó személy kérésére történik az előny átadása és az előnyért cserében nem tesz semmilyen ellenszolgáltatást, aki az előnyt kapta. A cselekménynek nem volt társadalomra veszélyessége, az átadott előny valójában önkéntes baráti segítség volt a többi vádlott részéről. Az esetleges büntetés kiszabása körében indítványozta a hasonló jellegű cselekmények elszaporodottságát a súlyosító körülmények köréből mellőzni. Kérte enyhítő körülményként értékelni viszont az igazolt pszichikai és szervi megbetegedéseit I. r. vádlottnak.

[10] II. r. vádlott és védője elsősorban felmentés, másodsorban eltérő jogi minősítés, és előzetes mentesítés végett jelentettek be fellebbezést. A védői fellebbezés írásbeli indokolásában a tényállás kapcsán azt az álláspontját fejezte ki, hogy hiányzik a jogtalan előny és a befolyásolási szándék. II. r. vádlott barátilag nyújtott segítséget, sosem kérte I. r. vádlottat, hogy őt ajánlja, és meg sem fordult a fejében, hogy I. r. vádlott hivatali helyzetével visszaél.

[11] A tényállást iratellenesnek jelölte meg abban, hogy a [4] pont szerint II. r. vádlott sugárvédelmi engedélyeket állít ki szakértőként, hiszen azt nem a szakértő, hanem az ... állítja ki. Az is téves, hogy a sugárvédelmi szakértői névjegyzék naprakész volt [8] pont hiszen ezzel ellentétes volt a bizonyítási eljárás. A [10] pont pedig tévesen tartalmazza, hogy 2016. április 01. napját követően vált szükségessé a szakértő bevonása, hiszen az helyesen 2016. január 01. napját követő dátum. A [11] pontban foglaltakkal ellentétben I. r. vádlott nem az ellenőrzéseken szerzett tudomást engedélyköteles eljárás szükségességéről, hanem az ... központi nyilvántartásából, amely tartalmazza, hogy melyik engedélyesnek mikor milyen engedélye jár le, és ennek időpontja körül küldi ki a központ az ellenőrt. A [13] pont is félreérthető, hiszen I. r. vádlottnak semmilyen befolyása nem volt az engedélyek kiadására, mert az engedélykérelmek elbírálását az-nak egy tőle független osztálya végezte. I. r. vádlott már a megszerzett engedélyező határozatot kapta meg azközponttól, ami hivatkozza a ... és a amelyet a határozatban megnevezett szakértő készített. Megkapja

ezeket a dokumentumokat az ellenőr, és azt ellenőrzi a helyszínen, hogy minden megfelel-e az ezekben leírtaknak. A [15] pont tévesen tartalmazza, hogy a földrajzi távolság miatt állapodtak meg utalásos fizetésben, hiszen I. r. vádlott kéthetente járt értekezletekre, így a földrajzi távolság nem lehetett akadály. Ugyanezen pontban téves az a megállapítás, hogy II. r. vádlottnak létfontosságú volt szakértői munkához jutni, hiszen az rendszeresen felkérte sugárvédelmi tanfolyamok vizsgálónőkségére, amiért díjazás járt.

[12] A [17] pont tévesen és indokolással alá nem támasztottan tartalmazza azt, hogy „az összesen 632.000,- Ft-ot II. r. vádlott annak a tudatában juttatta el I. r. vádlott részére, hogy az hivatali hatáskörét túllépve, részére a szakértői munkájához ügyfeleket, megbízásokat szerezzen, illetve a megtörtént kifizetéseket, megbízásokat jogtalanul ellentételezze.”

[13] A [27] pont pontosítását is indítványozta, mert II. r. vádlott 2016-ban szerezte a kamaraitól teljesen független sugárvédelmi szakértői jogosultságot az-nál, amely 2019. január elsejéig nem volt szakterületekre osztva, csak a 2018-as kötelező újra igénylés után. 2016-tól csak által kijelölt vizsgálónőként tevékenykedett. Mint sugárvédelmi szakértő, engedélykérelmek összeállítását 2017. elejétől végezte.

[14] A [31] pont is iratellenes a védői indítvány szerint ugyanis az helytelenül tartalmazza azt, hogy „Amennyiben az ellenőrzési jegyzőkönyvvel ellenétes, a hiányosságokat pótolni kell.” Ez ugyanis pont fordítva van, hiszen az ellenőrzés van később, és az engedélyesnek kell a hiányosságokat pótolni, ha az ellenőrzés valamilyen hibát tár fel, ha valami nem úgy van a valóságban, mint a dokumentumokban. (Erre példa, ha nincs sugárveszélyt jelző piktogram, nincs kívül gombos ajtózárra, nincs ólommellény, stb.)

[15] A [34] pont iratellenesen tartalmazza, hogy az ... vezetőjeként dolgozott, hiszen ő itt sosem volt vezető, csak szakértőként dolgozott. Tanúvallomásában is elmondta, hogy ő a ... vezetője volt.

[16] Összességében semmi sem bizonyítja, hogy bármelyik szakértő előre megállapodott volna I. r. vádlottal, sem abban, hogy ajánlja ki szakértőt, sem abban, hogy ezért majd részére visszajuttatnak bármilyen összeget is. I. r. vádlott nehéz anyagi helyzetének ismeretében a II. r. vádlott támogatása nem megállapodás alapján történt, erre semmilyen bizonyíték nem utalt, így a titkos információgyűjtés során beszerzett telefonbeszélgetések sem.

[17] Egyebekben pedig hiányzik a cselekmény társadalomra veszélyessége, az eljárások szabályosak voltak, és a szakértő valamint a felügyelő sem manipulálta az engedélyezési eljárások szabályszerű lefolyását és ellenőrzését. Nincs olyan szabály, ami kizárta volna, hogy a sugárvédelmi ellenőr nem ajánlhat sugárvédelmi szakértőt.

[18] A büntetés kiszabása körében pedig értékelni kellett volna azt is, hogy jogtalan előnyért teljesen szabályos munkát végeztek. A védői indítvány szerint elmulasztotta az elsőfokú bíróság enyhítő körülményként értékelni a büntetlen előéletet. A vádlott 62 éves, elsőfokú végzettsége van, a házuk 23 millió forintos hitelét is ő fizeti.

[19] A foglalkozástól eltiltás azért nem indokolt, mert II. r. vádlott nem a foglalkozása szabályainak megszegésével követte el a bűncselekményt, ez legfeljebb I. r. vádlottra lehet igaz. Éppen ezért előzetes mentesítés alkalmazását is indítványozta, mert arra érdemes, és ez a nyugdíj előtti megélhetése szempontjából kiemelten fontos.

[20] III. r. vádlott és védője elsődlegesen felmentés, másodlagosan enyhítés és előzetes mentesítés érdekében fellebbeztek. A védő fellebbezésének írásbeli indokolása szerint I. r. vádlott nem csupán egy-egy szakértő nevét adta meg, hanem minden alkalommal két-három szakértőt nevezett meg a megrendelők számára, de több megrendelő már eleve III. r. vádlottat kereste. Az eljárás során éppen az igazolódott be, hogy a III. r. vádlott nem a megbízások megszerzése végett adott pénzt I. r. vádlottnak. III. r. vádlott részéről szakmai szabályszegés nem valósult meg. A közszolgálati tisztviselőre vonatkozó jogszabályok és egyéb előírások be nem tartását kizárólag I. r. vádlottnak róttá fel az ügyészség.

[21] IV. r. vádlott az elsőfokon meghozott ítélet helybenhagyását indítványozta.

[22] A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség a Bf.142/2020/8. számú átiratában az ügyészi fellebbezést valamennyi vádlott vonatkozásában fenntartva, a védelmi fellebbezéseket alaptalannak tartotta. A Debreceni Törvényszék bizonyítási eljárását összességében törvényesnek tartotta, az általa megállapított tényállást megalapozottnak, amely irányadó a másodfokú eljárásban. A bűnösségi körülmények nyomatékát azonban nem kellően értékelte, hiszen a vádlottak hosszú időn át megvalósított cselekvősege miatt a folytatatlagosság nyomatékos súlyosító körülményként értékelhető. I. r. és II. r. vádlott sem ténybeli beismerő, sem megbánó magatartást nem tanúsított. A büntetések egyéni visszatartó hatása nem kerülhet ellentétbe az általános megelőzés elvárásaival, amelynek okán a közélet és a gazdasági élet tisztaságának követelménye és az állampolgárok (mint ügyfelek) közhivatalokba, valamint az azzal együttműködő szakértő szervezetekbe vetett bizalmának megőrzése és helyreállítása érdekében is szükséges a vádlottak cselekményének szigorúbb megítélése.

[23] II., III., és IV. r. vádlottak a szakértői foglalkozásuk felhasználásával követték el a korrupciós bűncselekményeket, az teljesen összefüggött szakértői mivoltukkal, illetve munkájukkal, így a szakértői foglalkozástól eltiltásuk nem mellőzhető. Kiemelte azonban, hogy a vádlottak terhére nem róható szakmai szabályszegés. III. r. és IV. r. vádlott esetében fennállnak a pénzbüntetés kiszabásának törvényi feltételei is, IV. r. vádlott jótékony célra adott juttatása nem tekinthető a számára adott előny megtérítésének.

[24] Összességében a Debreceni Fellebbviteli Főügyészség indítványozta I. r., II. r., III. r. és IV. r. vádlottak kiszabott büntetéseinek súlyosítását, II. r., III. r. és IV. r. vádlottak esetében a büntetés felfüggesztésének, valamint az előzetes mentesítésben részesítés mellőzését, és valamennyi vádlott esetében a foglalkozástól eltiltás alkalmazását. I. r. vádlott esetében annak magasabb tartamban történő megállapítását, II. r., dr. III. r. vádlottakkal szemben pénzbüntetés kiszabását, valamint a bűnjelként lefoglalt naptárak, felírókönyvek és feljegyzések iratok részeként történő kezelését azok megsemmisítése helyett, arra való tekintettel, hogy azok bizonyítékok. Egyebekben indítványozta az ítélet helyes rendelkezéseinek helybenhagyását.

[25] A másodfokú bíróság a bejelentett perorvoslatokat a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (továbbiakban Be.) 598. § (1) bekezdésben meghatározott tanácsülésen bírálta el a veszélyhelyzet megszűnésével összefüggő átmeneti szabályokról szóló 2020. évi LVIII. törvény 211. § (2) bekezdésében foglaltak szerint, mivel a fellebbezéssel érintett vádlottak, védőik és az ügyész nyilvános ülés kitűzésére irányuló indítványt nem terjesztettek elő.

[26] A bejelentett védelmi fellebbezések nem, az ügyész fellebbezés részben alapos.

[27] Az ítéltábla a Be. 590. § (1) és (2) bekezdése alapján a törvény eltérő rendelkezésének hiányában az ítélet megalapozottságát, az ítéletnek a bűnösség megállapítására, a bűncselekmény minősítésére, a büntetés kiszabására vonatkozó rendelkezéseit, valamint az indokolás helyességét és az eljárási szabályok megtartását arra tekintet nélkül bírálta felül, hogy ki és milyen okból fellebbezett. A fellebbezés támadta a bűnösség megállapítását, így korlátozott felülbírálatra nem kerülhetett sor.

[28] A másodfokú bíróság megállapította, hogy a törvényszék a bizonyítást a perrendi szabályokat betartva folytatta le. Nem vétett olyan abszolút vagy relatív eljárási hibát, amely az érdemi felülbírálatot kizárta volna [Be. 608. § (1) bekezdés a)-f) pont; 609. § (1) bekezdés és (2) bekezdés a)-e) pontok]. Ilyen eljárási hibára nem is történt hivatkozás.

[29] A törvényszék perrendszerűen használta fel bizonyítékként a titkos információgyűjtés és titkos adatszerzés eredményét a büntetőeljárásban, azonban az elsőfokú ítélet [78] pontja pontosítást igényel, hiszen a Debreceni Járásbíróság a K.T.203/2017/2. számú határozatával az 1998. évi XIX. törvény 206/A§ (2) bekezdése alapján az így beszerzett bizonyítékok bizonyítékként történő felhasználásának alkalmasságát állapította meg.

[30] A törvényszék az ügyfelderítési kötelezettségének eleget tett és túlnyomórészt megalapozott tényállást [Be. 561. § (3) bekezdés c) pont] állapított meg, amely csak kis részben volt megalapozatlan, illetve a személyi körülmények körében volt pontatlan.

[31] A személyi részt illetően csupán annyi pontosításra szorul az ítélet, hogy az I. r. vádlott pszichikai és szervi megbetegedésekben szenved, így gerincsérv, csípő ízületi panaszok, gerincgörbületek, retina leválás tünetekkel szembetegsége, epigastriális panaszok és magasabb vércukorszint jellemzi.

[32] A törvényszék által megállapított tényállás azonban a Be. 592. § (2) bekezdése szerint részben megalapozatlan ugyanis a törvényszék bár eleget tett ügyfelderítési kötelezettségének, de a Be. 592. § (2) bekezdés c) pont szerint a megállapított tényállás részben ellentétes a bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalmával.

[33] Mindezek alapján a Be. 593. § (1) bekezdés a) pontja alapján a másodfokú bíróság az ítélet részbeni megalapozatlanságát kiegészíti, illetve helyesbíti az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalma alapján a következők szerint:

[34] A tényállás [4] pontja helyesbítendő úgy, hogy a II. r. vádlott sugárvédelmi eljárásokhoz kapcsolódó szakértői tevékenységet lát el. Nyilvánvalóan ellentétes az iratok tartalmával az, hogy a szakértő állítja ki a sugárvédelmi engedélyeket, hiszen az nem a szakértő kompetenciája.

[35] A tényállás [8] pontjából mellőzendő a 'naprakészen' szót, hiszen nem volt vitás az eljárás során, hogy többször előfordult, hogy olyan szakértő nevek is maradtak a listán, akik már nem jártak el.

[36] A tényállás [10] pontját akként helyesbíti, hogy 2016. január 01. napját követően kellett az engedélyek iránti kérelmek és azok mellékleteinek elkészítéséhez sugárvédelmi szakértő bevonása. A 487/2015. (XII. 30.) Korm. rendelet, amely az ionizáló sugárzás elleni védelemről és a kapcsolódó engedélyezési, jelentési és ellenőrzési rendszerről szól ugyanis ekkor lépett hatályba ezen rendelet 66. §-a alapján.

[37] A tényállás [11] pontját akként egészíti ki, hogy az I. r. vádlott hivatali hatáskörében, részben a hivatali adatbázisokból szerzett tudomást arról, hogy melyik eljárásban szükséges sugárvédelmi szakértőt bevonni.

[38] A [12] pontból mellőzi annak megállapítását, hogy az I. r. vádlott tisztában volt azzal, hogy nem ajánlhat szakértőket az ellenőrzötteknek, ehelyett azt rögzíti, hogy az I. r. vádlott tisztában volt azzal, hogy az engedélyesek által kiválasztott szakértő személyéről az engedélyeseket nem beszélheti le, ezirányban semmilyen befolyást nem tehet hivatali eljárása során, és tisztában volt azzal is, hogy hivatali helyzetével összeegyeztethetetlen olyan szakértőket ajánlani, akik vele a megbízási díjak után elszámolási viszonyban állnak.

[39] Az elsőfokon eljáró bíróság valójában kritika nélkül vette át a vádirat azon megállapítását, hogy a sugárvédelmi ellenőr nem ajánlhat sugárvédelmi szakértőt. A védelem hivatkozása szerint ezt sem a közszolgálati tisztviselőkről szóló 2011. évi CXCV. törvény, sem a közigazgatási hatósági eljárásról szóló 2004. évi CXLI. törvény sem az ... szervezeti és sem az ... eljárásrendjei nem tiltották, és tárgyaláson kihallgatott tanú is azt a vallomást tette, hogy nem tud olyan szabályt mutatni, ami alapján tilos ajánlani, ilyen etikai szabályzatot nem készítettek. Ebből a védelem meglátása szerint az következik, hogy az I. r. vádlott sem tudhatta, hogy ilyet nem szabad tennie. Ezzel szemben az I. r. vádlottra a pártatlan, befolyásmentes ügyintézés és hivatali munkák keretei által megszabott kötelezettségek terheltek, így egyedi esetben nem volt kizárva az, hogy szakértőt ajánljon az ügyfélnek, de a tényállásban foglalt visszaélésszerű befolyásoló tevékenység nyilvánvalóan tilalmazott volt. a hivatkozott jogszabályok tisztességes és pártatlan hivatali eljárás követelményeit előíró rendelkezései alapján.

[40] Az elsőfokú bíróság a beszerzett bizonyítékokat mérlegelte és helytálló indokát adta annak, hogy az egyes vádlottak védekezésében foglaltakat miért nem fogadta el. Az indokolási tevékenységéről azonban rendkívül nagyvonalú módon adott számot. Érdemes ebben a körben utalni arra, hogy már az ügyészi perbeszéd, és annak írásban a bíróság

rendelkezéseire bocsátott vázlata is kimerítő részletességgel értékelte a titkos információgyűjtés anyagát, egyben igazolva annak szükségességét, célhoz kötöttségét is.

[41] A titkos információgyűjtés illetve titkos adatszerzés eredményének értékelése és egybevetése az egyéb bizonyítékokkal azonban nem lett volna mellőzhető. Az ítéletben titkos információgyűjtés és titkos adatszerzés során lehallgatott beszélgetések szó szerinti rögzítése helyett a helyes ítéletszerkesztés ezen beszélgetések elemzését kívánta volna meg, amit nagyban megkönnyített, hogy az ügyész a Be. 164. § (1) bekezdésében és a Be. 542. § (1) bekezdés a/ pontjában foglalt kötelezettségének eleget téve igen színvonalas indítványt tett ezen bizonyítékok értékelésére.

[42] Ha az elsőfokon eljáró bíróság nem osztja az ügyészség indítványában foglaltakat, akkor sem lett volna mellőzhető kellő indokolás mellett annak elvetéséről kifejezteni álláspontját arról, hogy milyen bizonyítékokat és miért vagy miért nem fogadott el. [Be. 561. § (3) bekezdés d/ pont]

A titkos információgyűjtés és titkos adatszerzés adatai azonban nem hagytak kétséget afelől, hogy az I. r. vádlott az ügyfelei részére kияjánlotta II. r., III. r. és IV. r. vádlottat.

[43] Az is megállapítható, hogy II. r. vádlott kizárólag a kияjánlott munkák után beérkezett jövedelmei után fizetett I. r. vádlottnak, és nem egyéb jövedelméből. (... sz. közlemény) I. r. vádlott sms-ben írta meg a lánya bankszámlaszámát II. r. vádlottnak, ahová az utalásokat kérte. Az is megállapítható, hogy az I. r. vádlott még sürgette is az általa közvetített megbízók által fizetett díjak után a pénz megküldését. (....,sz. közlemény)

A sz. közleményben az I. r. vádlott IV. r. vádlottat emlékeztette olyan ügyfelekre, akiknek őt ajánlotta, és beszámolt azon módszeréről, hogy kis cetlikre írja a kияjánlásait, amit az eljárás során lefoglalt kis cetlik igazoltak is. Mindennek azért is van jelentősége, mert az emlékeztetésre és az emlékeztető cetlikre kizárólag azért lehetett szükség, mert visszaosztandó pénzt várt az I. r. vádlott.

A lehallgatási anyagban egyértelmű adatok vannak arra, hogy szakértőre negatív megjegyzéseket tett az I. r. vádlott, hogy ne kapjon az ügyféltől megbízást. (....sz. közlemény)

A számú közlemény azt igazolja, hogy az I. r. vádlott számonkérte III. r. vádlottat, amiért egyes kияjánlásokért nem fizetett. Más esetben II. és III. r. vádlottak tisztázzák telefonon, hogy elküldték a kияjánlások után járó pénzt. (.... sz. közlemények)

Az I. r. vádlott ...hívószámú telefonjának rögzített közleményei igazolják, hogy rendszeresen II. r., III. r. és IV. r. vádlottakat ajánlotta az érdeklődő ügyfeleknek. Kiderül az is, hogy volt olyan engedélyes, akit megfenyegetett, hogy nem lesz engedélyes, ha más szakértőt fog megbízni.

Vannak rögzített beszélgetések arról is, hogy az I. r. vádlott, IV. r. vádlottat sürgeti egyes ügyfelek utáni tartozása megfizetésére. Igazolják ezentúl a közlemények a személyes

találkozókat is a pénz átadására Az I. r. vádlott és a többi vádlott között. Kiderül, hogy a pénz illegális eredetű, hiszen IV. r. vádlottal arról is történt egyeztetés, hogy a pénz átadására, elküldésére mást nem kérhetett fel. (.... sz. közlemény)

A IV. r. vádlott által használt ... hívószámú telefonon rögzített beszélgetések alátámasztották a IV. r. vádlott beismerő vallomását, I. r. vádlott kizárásait és az ez után fizetendő 'jutalékot'.

A II. r. vádlott által használthívószámú telefonról rögzített beszélgetések is alátámasztják, hogy II. r. vádlott által utalt pénzek 'jogcíme' egyértelműen az, hogy I. r. vádlott 'rászólt' az ügyfélre, hogy kinek adja a megbízást. Ugyancsak kiderül a beszélgetésekből, hogy a kizárásokra I. r. vádlott rendszeresen emlékezteti II. r. vádlottat, nyilvánvalóan azért, hogy az általa elvárt összeg ne felejtődjön el.

[44] Nyilvánvaló elírást tartalmaz az elsőfokú ítélet [87] pontja, amelyben az I. r. vádlott anyagi helyzetének megsegítése helyett került az anyagi helyzet 'megsemmisítése' a határozatba.

[45] Összegezve azonban megállapítható, hogy az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékokat mérlegelte, erről a legszükségesebb körben számot is adott, ami megfelel a logika szabályainak, így összességében a törvényszék az indokolási kötelezettségét is teljesítette. I. r. vádlott kizárásait, az általa végzett szervezői, koordináló tevékenységet egyértelműen alátámasztják a nyomozás során lefoglalt naptárbejegyzések, I. r. vádlott által készített cetlikre történt feljegyzések adatai, a lehallgatási anyagoknak az erre vonatkozó részei, a rögzített sms-ek, e-mail-ek adatai. A hanganyagok és tanúvallomások, valamint az egyes vádlottak ténybeli beismerő vallomásai alapján lehetett rögzíteni I. r. vádlott befolyásoló tevékenységét annak érdekében, hogy az általa kizárótt szakértők valamelyike nyerve el az engedélyesnél a szakértői munka elvégzésének lehetőségét.

[46] Az eltérő tényállás megállapítására és ezáltal a vádlottak felmentésére irányuló védelmi fellebbezések a bizonyítékok okszerű mérlegelésén keresztül támadják a megalapozott tényállást, amely eredményre nem vezethetett (Kúria Bhar.III.1201/2018/10.).

[47] Az elsőfokú bíróság törvényesen vont következtetést a vádlottak bűnösségére és a cselekmény jogi minősítése is megfelel a büntető anyagi jogi szabályoknak.

[48] Az irányadó tényállásból az állapítható meg, hogy a vádlottak az engedélyes ügyfelek naivitását, tapasztalatlanságát, hatósági ügyekbeni járatlanságát használták ki, hogy ezen személyeket rendszerint sürgette az idő és a saját munkájukkal voltak elfoglalva. I. r. vádlott a vádbeli esetekben rendszerint nem is világosította fel az ügyfelet arról, hogy az ... honlapján hol találja a szakértői névjegyzéket, és hogy onnan választhat szakértőt. A tényállás szerint több olyan esetben is, ahol az ügyfél a korábbi szakértőt akarta alkalmazni, akkor hivatali helyzetével és hatalmával ugyancsak visszaélve igyekezett lebeszélni erről. Mindez nem csupán a hivatalos személy objektív és pártatlan eljárását sértő etikátlan magatartás, hanem a hivatali hatalom közérdektől eltérő, önös magáncél érdekében történő felhasználása. Különösen ebbe a körbe tartoznak azok az esetek, amikor azt éreztette a tényállás szerint az

ügyfeleknek, hogy amennyiben nem az ő ajánlásainak megfelelően bíznak meg szakértőt, akkor az számukra hátrányos helyzetet fog eredményezni az eljárás elhúzódása miatt, vagy azért, mert úgyis ő lesz az egyetlen, aki az ellenőrzést végrehajtja. A hivatali helyzettel történő visszaélés ezen módja a hivatali hatalom fitogtatásában nyilvánult meg, ami arra készítette az egyébként törvényesen eljárni igyekvő ügyfeleket, hogy ne választhassanak kedvükre, jogaikat gyakorolva az eljárni jogosult szakértők közül. II. r., III. r., IV. r. vádlottak az I. r. vádlott közbenjárásával megszerzett szakértői munkák megbízási díjából visszaosztottak. Az I. r. vádlottnak, és nem csupán azért, mert tudtak a személyes anyagi nehézségeiről. Az előnyt elfogadó hivatalos személy anyagi nehézségei a cselekmény minősítése szempontjából közömbös körülmény. I. r. vádlott a hivatali helyzetével egyéb módon élt vissza amikor kizárólag a II. r., III. r. és IV. r. vádlottakat ajánlotta ki az előtte folyó eljárásban azért, hogy az ilyen módon megszerzett szakértői munkák után járó megbízási díjból részesedjen.

[49] A megállapított tényállásból következik, hogy I. r. vádlott és II., III., IV. r. vádlott saját és egymás előnyére is éltek azzal a lehetőséggel, hogy I. r. vádlott azért ajánlja ki vádlott társait szakértőként hol nyíltan, hol burkoltan, de hangoztatva I. r. vádlott a megkerülhetetlen hivatali helyzetét és végleges döntésre is kiható befolyását, ezáltal szerepétől az engedélyesek függőségét, hogy a későbbi visszaosztásból részesedjen. A cselekmény fokozott társadalomra veszélyességét a törvényi tényállás kifejezi, hiszen éppen a hivatali munka pártatlansága, a befolyástól mentes ügyintézés a munkáltató és közsféra helyes megítélése sérült, egyben a közigazgatási eljárásba, és közvetve a hivatalos személyek működésébe vetett bizalom, a tiszta és befolyásmentes ügyintézés lehetősége sérült. I. r. vádlott a hivatali helyzethez kapcsolódó jogosítványokat rendeltetésellenesen gyakorolta, a hivatali helyzet, tekintély, a hivatali helyzetből adódó ismeretség, függőség, és befolyás kihasználása történt meg személyes cél érdekében. Ez ellen II.r., III.r., IV. r. vádlottak nem tiltakoztak, hanem saját anyagi érdekeik miatt ebben tevőlegesen részt vettek.

[50] Több esetben más szakértők megbízásának lebeszélése mellett történt II.r., III.r., IV. r. vádlottak személyének kiejánlása, ami nyilvánvalóan a további szakértők hátrányára, egyben a II. r. III. r. és IV. r. vádlottak előnyére való beavatkozást jelentett a hivatali eljárásokba. A cselekmény akkor rekedt volna meg a hivatali visszaélés (Btk. 305. §) keretei között, amennyiben nem társult volna pénzben is megtestesült jogtalan előny elfogadása és elvárása a vádlottak kapcsolatában. Megjegyzendő azonban az, hogy pusztán eseti jelleggel egy-egy szakértő megemlézése, esetlegesen ajánlása még a hivatali visszaélést sem tenné tényállásszerűvé. Köztudott, hogy számos hivatali eljárásban a szakértő megbízása, kirendelése az eljáró hivatalos személy diszkrecionális döntési jogköre, ahol ugyancsak nem merül fel a hivatali visszaélés pusztán akkor, ha a hivatalos személy a korábbi pozitív tapasztalatai mellett valamely szakértőt többször foglalkoztat.

[51] A büntetés kiszabása körében érdemes utalni arra, hogy a Hajdú-Bihar Megyei Főügyészség B.492/2017/94. számú vádiratában III. r. és IV. r. vádlottal szemben végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés büntetést indítványozott. Külön utalt rá azonban, hogy a vádlottak beismerése esetére az előkészítő ülésen külön tesz indítványt a kiszabandó büntetésre a Be. 502.§ (1) bekezdése alapján. Ezt követően még az előkészítő ülést megelőzően módosította a vádirat indítványi részét annyiban, hogy valamennyi vádlottal szemben közügyektől eltiltást is indítványozott és nem tett indítványt a III. r. és IV. r. vádlottak esetében a szabadságvesztés büntetés végrehajtásának felfüggesztésére.

A III. r. vádlottal szemben 200 napi tétel pénzbüntetés kiszabását is indítványozta azzal, hogy az egy napi tétel összegét 3000, Ft-ban határozza meg a bíróság.

A IV. r. vádlottal szemben 300 napi tétel pénzbüntetés kiszabását is indítványozta azzal, hogy az egy napi tétel összegét 3000, Ft-ban határozza meg a bíróság.

[52] Megjegyzendő, hogy az eljárási szabályokat nem sérti az ügyészi indítvány vádlottak terhére történő módosítása azonban a terhelti jogok gyakorlását nyilvánvalóan elnehezíti, ha beismerés esetére olyan büntetés kiszabását indítványozza az ügyészség, ami lényegesen súlyosabb az eredeti vádirati indítványtól.

[53] A törvényszék a vádlott javára és terhére szóló alanyi és tárgyi bűnösségi körülményeket túlnyomórészt helyesen tárta fel. A Kúria BKv.56. számú vélemény III. 11. pontjára figyelemmel mellőzendő azonban a hasonló jellegű bűncselekmények elszaporodottsága, hiszen mindez csak akkor lenne felhívható, ha a köztudomás szerint az adott ügyben elbírált vagy az ahhoz hasonló bűncselekmények száma a korábbi időszakhoz képest lényeges emelkedést mutatna. További enyhítő körülmény viszont I. r. vádlott esetében pszichikai és szervi jellegű megbetegedései, amelyek miatt folyamatos gyógyszeres kezelésre szorul.

[54] Nem enyhítő körülmény a vádlottak esetében a büntetlen előélet, hiszen abban az esetben, ahol alkalmazási feltétel a büntetlen előélet, ott mindez enyhítő körülményként nem értékelhető. Mindez a hivatali minőségben eljáró az I. r. vádlottra és a szakértőként eljáró többi vádlottra is érvényes.

[55] Helyesen hivatkozott arra az ügyészi fellebbezés, hogy a vádlottak korrupciós cselekménye nem alkalmi, hanem viszonylag hosszan tartó korrupciós bűncselekmény, melynek során a folytatólágosság büntetést súlyosító hatása nyomatékosabb.

Az I. r. és II. r. vádlottak még az eljárás során sem tanúsított megbánó magatartást, korrupciós tevékenységüket teljesen természetes eljárásként írták le. Éppen ezek azok a cselekmények, ahol az állampolgároknak a közhivatalokba vetett bizalma végképp meg tud inogni, hiszen azt az érzést kelti, hogy a hivatalos személyhez már tanácsért sem lehet fordulni az ügyek intézése során.

[56] Az elsőfokú bíróság a vádlottakkal szemben alapvetően a büntetési célok elérésére alkalmas, a büntetiskiszabási elveknek megfelelő, tetterányos, az egyéniesítés követelményeit is kifejezésre juttató büntetést szabott ki, mely büntetések túlzóan szigorúnak, és enyhének sem tekinthetők, ezért lényeges enyhítésükre és súlyosításukra nem kerülhetett sor. Nem tévedett az elsőfokú bíróság, amikor a legsúlyosabban minősülő korrupciós bűncselekményt elkövető az I. r. vádlottal szemben enyhítő szakasz nélkül szabott ki végrehajtandó szabadságvesztés büntetést és azzal arányosan közügyektől eltiltást. Az enyhítő szakasz nélkül kiszabott szabadságvesztés büntetés a cselekmény konkrét tárgyi súlya mellett is törvényes, annak emelését a halmazati szabályok sem indokolják.

[57] II. r., III. r., IV. r. vádlottak esetében az irányadó 1-5 éves büntetési tétel korántsem tekinthető olyan kiemelkedő tárgyi súlynak, ami a feltárt enyhítő körülmények mellett a büntetés végrehajtásának felfüggesztését kizárná.

[58] Helyesen mutatott rá arra az ügyészi fellebbezés, hogy kötelező a pénzbüntetés kiszabása akkor, ha a bűncselekményt a vádlottak haszonszerzés végett követik el, és megfelelő vagyonnal, jövedelemmel rendelkeznek. Az I. r. vádlott esetében a megfelelő vagyon és jövedelem kétségtelenül hiányzik. II. r. és III. r. vádlott esetében ezen feltétel viszont maradéktalanul adott, és megállapítható, hogy a bűncselekményt a számukra hasznát, bevételt hozó újabb megbízások elnyerése érdekében követték el, hiszen minden egyes jutalékosztás az elért bevételből egyfajta ígéret volt a leendő korrupciós kapcsolat létrejöttére.

[59] Az ítéltábla így II. r. és III. r. vádlottakat vagyoni, jövedelmi viszonyukkal arányosan pénzbüntetésre is ítélte a Btk. 50. §-a alapján, ami egyben a Btk. 79. §-ában meghatározott büntetési célok eléréséhez is szükséges. A pénzbüntetés napi tételszámainak meghatározása során a bűncselekmény tárgyi súlyát, míg az egy napi tétel összegének meghatározásakor az érintett vádlottak vagyoni, jövedelmi és személyi viszonyait és életvitelét vette figyelembe a bíróság.

[60] IV. r. vádlott esetében a legkedvezőbbek a büntetés kiszabása során irányadó enyhítő és súlyosító körülmények, így esetében a pénzbüntetés kiszabása sem volt indokolt. A korrupciós bűncselekmények esetében azonban a bírói gyakorlat szerint nem alkalmazható az előzetes mentesítés, hiszen az a kiszabott büntetést teljesen súlytalanná tenné.

[61] Arra helyesen utalt az ügyészi fellebbezés, hogy a II. r., III. r., és IV. r. vádlott cselekménye összefüggött szakértői munkájukkal annyiban, hogy korrupciós kapcsolat révén szereztek új megbízásokat. Szakértői esküjüket azonban nem szegték meg abban az értelemben, hogy szakvéleményük hitelességével, tartalmi helyességével kapcsolatban aggály nem merült fel az eljárás során.

[62] Az elsőfokú eljárásban arra is rámutatott II. r. vádlott védője, hogy a szakértői foglalkozástól eltiltás általános kimondása lényegesen szélesebb körű tevékenységet takar, mint amit a vádbeli engedélyekkel összefüggő cselekvőség átfog. II. r. vádlott rendelkezik a nyilvántartása szerint atomenergia építmények tervezése, atomerőmű üzemeltetése, radioaktív hulladék kezelése, sugárvédelem, valószínűségi biztonsági elemzésekkel összefüggő szakértői tevékenységre, míg az nyilvántartása szerint rendelkezik sugárvédelmi szakértői jogosultsággal ipari alkalmazások sugárvédelmi tervezése, radioaktív hulladékok kezelése és tárolása, nukleáris létesítmények sugárvédelme, orvosi radiológiai alkalmazások sugárvédelmi tervezése területeken.

[63] Az ítéltábla osztotta az elsőfokú bíróság azon álláspontját, hogy a büntetési célok eléréséhez kétségtelen a vádlottak foglalkozástól eltiltása. A vádlottak szakértői jogosultsága lényegesen szélesebb kört ölel át, mint az ítéleti tényállásban foglalt cselekvőségek által érintett kör. A büntetés céljain túlmutató hátrányt jelentene, ha épp a különleges szakismeret felhasználásának lehetőségétől, így a kereső foglalkozás esélyétől tiltaná el a bíróság a vádlottakat, különösen úgy, hogy egyetlen tényállási pontban sem kérdőjeleződött meg a foglalkozási szabályok ismeretéből adódó szakmaiságuk hitelessége.

[64] A foglalkozás gyakorlásától a Btk. 52. § alapján azt lehet eltiltani, aki szakképzettséget igénylő foglalkozása szabályainak megszegésével követi el a bűncselekményt [Btk. 52.§ (1) bekezdés a/ pont], vagy foglalkozásának felhasználásával szándékosan követi el [Btk. 52. § (1) bekezdés b/ pont].

Az elsőfokon eljáró bíróság az I. r. vádlottat az atomenergia alkalmazási körébe tartozó foglalkozástól tiltotta el a Btk. 52. § (1) bekezdés a/ pontjára hivatkozással. A Btk. ezen szabálya szerint a szakképzettséget igénylő foglalkozás szabályainak megszegése esetén van lehetőség a foglalkozástól eltiltásra. az I. r. vádlott azonban az atomenergia alkalmazási körébe tartozó foglalkozás szabályait nem szegte meg, hanem a köztisztviselői hivatásának általános szabályait megsértve követett el a korrupciós bűncselekményt úgy, hogy elfogadott jogtalan előnyt a hivatali eljárása során. A hivatalos személyként történő eljárását azonban a büntetés végrehajtását követően kezdődő közügyektől eltiltás zárja ki, így külön ezen foglalkozástól eltiltása nem indokolt. A Btk. 52. § (1) bekezdés a/ pontja szerinti eltiltásra akkor van lehetőség, amikor a szakképzettséget igénylő foglalkozás szabályait az elkövető megszegi. Nem lehet általánosságban egyes szakképzettséghez nem kötött, illetve hatósági engedély nélkül gyakorolható foglalkozási ágaktól minden megszorítás nélkül az elkövetőt eltiltani, hanem legfeljebb az egyes foglalkozási ágakon belül szabatosan meghatározott munkaköröktől lehet ennek helye. Amennyiben ilyen munkaköre nincsen, a foglalkozástól való eltiltásra nem kerülhet sor. (18/2007. BK vélemény)

A Btk. 52. § (1) bekezdés b/ pontja szerint „foglalkozásának felhasználásával” kitétel pedig lényegileg arra utal, hogy az elkövető a szándékos bűncselekmény véghezvitele során foglalkozását mintegy eszközül használta fel, más szóval a foglalkozás által adott lehetőséget vagy alkalmat közvetlenül kihasználta. Ennek nem mint lehetőségnek, hanem ténylegesen kell fennállnia. A megállapított tényállás szerint a II. r., III. r., és IV. r. vádlott nem a foglalkozásának lehetőségeit használta fel a bűncselekmény elkövetése során, hanem a megbízások elnyerése érdekében juttatott korrupciós összegeket I. r. vádlottnak.

A köztisztviselői foglalkozását I. r. vádlott használta fel a bűncselekmény elkövetéséhez, ami azonban az atomenergia alkalmazási köréhez csupán áttételesen volt kapcsolható. Nyilvánvaló, hogy nem kívánatos I. r. vádlott alkalmazása semmilyen hivatali munkakörben, ahol hatósági jogkört gyakorolhat, ezt a célt azonban a közügyektől eltiltás mellékbüntetés kellően szolgálja, hiszen eltiltani is csak olyan foglalkozástól lehetne, ahol a büntetlen előélet alkalmazási feltétel lenne.

Erre figyelemmel I. r. vádlott esetében mellőzte, míg a többi vádlott esetében nem látta alkalmazhatónak az egyébként is csak lehetőségként szabályozott foglalkozástól eltiltás mellékbüntetését az ítéltábla. Amennyiben a bűncselekmény elkövetéséhez a foglalkozás felhasználására szükség nem volt, illetve arra ténylegesen nem került sor, a Btk. 52. § (1) bekezdésének b/ pontja alkalmazására nincs alap. (18/2007 BK vélemény)

[65] Az ítélet egyéb járulékos kérdésekben, így a vagyonekbezáráról, a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjának meghatározásáról, valamint a bűnügyi költség viseléséről hozott rendelkezései is megfelel a törvénynek.

[66] A kifejtettekre figyelemmel az ítéltábla az elsőfokú ítéletet a Be. 606. § (1) bekezdés alapján megváltoztatta, míg egyéb helyes rendelkezéseit az indokolás helyesbítésével és kiegészítésével is helybenhagyta a Be. 605. § (1) bekezdése alkalmazásával. Megváltoztatta a bűnjelként lefoglalt naptárak, felírókönyvek és feljegyzések lefoglalásához kapcsolódó rendelkezést, elrendelve azok iratok részeként történő kezelését azok megsemmisítése helyett, arra való tekintettel, hogy azok bizonyítékok és az esetleges rendkívüli perorvoslati eljárásokban azokra még szükség lehet.

Debrecen, 2021. június 14.

Dr. Gömöri Olivér sk. a tanács elnöke, Dr. Elek Balázs sk. előadó bíró, Dr. Toma Attila sk. bíró

Záradék: A Debreceni Törvényszék 24.B.143/2020/40. számú ítélete a másodfokú határozatban írt változtatással a mai napon jogerőre emelkedett.

Debrecen, 2021. június 14.

Dr. Gömöri Olivér sk.

a tanács elnöke